

Алекс Болдин

Адиос мучачос

Какво може да се прави в една студена и мъглива, февруарска, петъчна вечер освен да се иде на пазар и да се закупят продукти за почивните дни. Лампите по зеленчуковите сергии вече са запалени. Мръзнеците продавачи потропват с крака от студ и оглеждат всеки минаващ индивид с надеждата, че ще се спре край тях и ще си подбере нещо от отрупаната с плодове и зеленчуци сергия. Те са готови да свалят драстично цената само и само да приберат и последните оскъдни левчета на любопитния и да се оттеглят на топло и на заслужена почивка край разпалените печки или електрически радиатори с чаша чай или кафе в ръка.

Ровех с ръка в един полиетиленов чувал с парников спанак когато някой ме потупа по рамото. Беше Росето, мадамата със седемте дипломи по дизайн и готварство от тайфата.

– Ти защо не идваш на сбирките бе, приятел?

– Ами...защо...? Знам ли? – измрънках колебливо и смигнах на продавача да ми мерне едно кило от зелена витаминозна шума. – Тази вечер ще има ли сбирка?

– Разбира се! Хайде с мен! Ама не се дърпай де... Доста отсъствия си направил и вече хората започнаха да ти забравят физиономията. Какво става с теб? Къде се загуби?

– По командировки бе жена! Нали знаеш, че обикалям нон стоп селата на окръга. Такава ми е работата. Сега си рекох да купя нещо евтинко и диетично та Мариянчето да сготви за събота една оправяща талията манджа.

– И се спря на спанак! Ще ме убиеш, ти! Ще ме убиеш! Хората се тъпчат с луканки и свински специалитети а ти вегетариански го даваш. Да не си станал французин? Френски манджи ли ще ти готвят? Половината тайфа учи езици. За какво ги учи и аз не знам, но като те гледам, ти май клониш към френския.

– И майтапа ти иде отръки, бе Росе, не само манджите... – Засмях се на глас и протегнах ръка да платя на продавача закупената стока.

– Още трийсет стотинки, господине! – обърна ми внимание на реалността продавача. – Както обикновено, беше си добавил своите двеста грама отгоре към пожеланото количество.

– Отиваме бе бижу! Отиваме! Само се чудя как ще мъкна с мен тая чанта със спанак.

– Хайде, хайде! Не ти е сефте. Домакина му с домакин! Последният път дойде с цял пакет скумрия, та тайфата се усмърдя на море!

– И това ли помниш! Да не ти пада човек на погледа и езика!

– Летс гоу, бой! Летс гоу! – премина на английски Росето. Явно искаше да се изфука, че учи тоя така моден напоследък език.

Ако някой не знае, ще поясня, че мястото за сбирките на тайфата бе едно задимено кръчме, което обкичваха с името „Клуб на научните дейци“. Намираще се в етнографската част на града, в мазето на една стара градска къща, приватизирана и прилично от ремонтирана. Там наистина бе уютно. Стените измазани с вар, бяха окичени с подарени гравюри от местни художници. Край разгоряла се камина се мъдреше малка каручка пълна с едро нацепени дърва. В една ниша се открояваше икона на някакъв неуточнен и неясен за клиентите светец. Два три наниза от сушени чушки и чесън допълваха обстановката.

Както във всички подобни места, гъсти облаци цигарен дим допълваха и без това задушевната атмосфера.

Чевърста сервитюрка, с пищни и неотразими форми се въртеше около масите и разнасяше купички с битово приготвен качамак, препечени наденички, гряно червено вино и какво ли още не. Спираше до някоя маса, вземаше поръчката, потупваше някой от редовните клиенти по рамото, засмиваше се кръшно, по селски и продължаваше нататък. Абе, идилия! Най вече за мераклии, хронично страдащи от домашна скука, от ревнива жена или разглезени деца.

– Охо-о-о! Кого вижда окоото ми! – Провикна се Тишо от ъгъла, където беше нашата, запазена маса. – Ако не беше Росето май нямаше да дойдеш, а? Стар мерак брей! Пита ли Мариянчето по Джи Ес Ема, че ще отсъстваш един час?

– Не си остави адета, ти! Ще вземеш да ми извадиш дума и виновен – не виновен ще се чудя как да гася чергата.

– И спанак е купил нашия! Да не ставаш французин? – повтори сентенцията на Росето новия тартор на тайфата. – Хей Муцка! Я дай един качамак и едно гряно вино на тоя френски аскет, да му пламне кръвта и да му се раздвижат желанията. Гледай, гледай! Гледай го бре-е-ей! Петнайсет минути е „Стенд бай“ и зяпа ли зяпа картините. Наш Жоро, бре! Не се ли сещаш? Записа курсове за „оценители на имоти“ и сега гледа и оценява.

– Човекът може да обича изкуството! А ти му вадиш дума! Какъв е тоя лаф бе Тишо? – присвих наивно и присмехулно очи.

– „Стенд бай“ ли? Ти не си ли учил английски? „Стои и чака да го викнат“ ще рече. Учи езици е-е-й! Да не останеш прост. Хората с два езика пари направиха, в чужбина заминаха и децата си изучиха. Аз сега съм на тема „Релакса“. Това е компютърен курс по английски. Само

десет лева дискчето.

Купуваш слушалки и на служебния компютър през свободното време говориш с банкови служителки на родния им език.

Гледаш виртуалното маце, повтаряш след него като папагал и една графика ти показва дали си произнесъл правилно думата. Така е! Какво ме зяпаш? Започвай да учиш, че не се знае дали след приемането ни в Европа ще остане и един българин тука. Циганите вече започнаха. Нали са полиглоти. Само да ги почерпиш с бира и кебапчета и ще ти заговорят на всякакви езици. – Тишо изпружи крака. Запали нова цигара, смукна дълбоко дим, наклони назад глава и бавно го изпусна на правилни кръгчета към опушения таван. Беше цар на тоя жест. Сякаш се бе родил с цигара в уста. Пустия му Тишо!

– Накъде сме през тая неделя? – запита Росето. – Май не сме ходили скоро към Пършевица! Она ден като сви лютия студ си казах: „Какво ли щеше да стане ако бяхме някъде под Превала. Вълците щяха да ни изядат. Такъв студ беше че не можеше да си измиеш лицето на открито. Ще ти се обледи физиономията.“

– Ами аз какво да кажа! – подхванах интересната тема. – закъсахме с джипката в едно криводолско село при минус 26 градуса по Целзий. Полето белееше та чак искреше. Погледнеш напред, а сякаш хиляди малки слънца ще ти ослепят очите. Слънцето свети едно ярко, та чак те заболяват очите. Не усещаш стъпалата си, вкочанени и обледени. Парното на колата не се чувствава.

По едно време двигателят захърка и спря. Наоколо, сняг до колене. Слязохме да видим какво става и егати... – Спрях разказа за да засиля интереса. – Счупил се някакъв лост... Шофьорът псува, а ние потропваме с крака и се опитваме да си дадем кураж. Гледам аз полето и какво виждам, вместо сняг – тънки ледени иглички. Всичко покрито с малки, ледени кристали. Като ги погледнеш с гръб на слънцето, светят като малки звезди. Такъв студ беше!

Не бях виждал такова явление. Добре че водача му работеше Джи Ес Ема. Потърси началника и след един час дойде влекача и ни измъкна от преспите. Съвременна комуникация! Два дни след това не мога да се стопля.

– Симо, бе? – обърна се към мен Мирон. – какво е това Ем Пе Тройка?

– Защо? Какво ще правиш с нея?

– Ами вчера минавам по Стъргалото и един субект, разтворил една сергия на улицата, наредил едни дискове и пресипнало се провиква.

„Продавам Ем Пе Тройки!“ Спрях аз да видя какво е това, а той ми обяснява че има към двеста Ем Пе Тройки. Били страшна работа. Гледам го и не мога да разбера бързика ли се тоя човек, какво ли...?

– Ами че аз на компютъра ще му направя за една минута петстотин Ем Пе Тройки!

– А стига бе!

– Така е! За две минути – хиляда!

– Ами хайде да правим бизнес тогава бе! Като му кажа на оня хитрец и ще откачи. – умъдри се Мирон и ме загледа напрегнато право в очите.

– Това е музика бе тъпак! – разсея напрежението Тишо. – Човекът иска да ти каже че ще ти запише диск с музикални файлове. На тях им казват Ем Пе Тройки.

Сякаш отгатнала насоката на разговора ни, сервитьорката изчезна за минута и над главите ни от малката тонколонка се разля страшното парче на Крийдънс Ривайвъл – „Изгрява лошата луна“. Тишо, на когото това бе любимата музикална банда, щракна с пръсти и запя на глас. „Виждам как лошата луна изгрява... но при мене пич, да знаеш, засега всичко е наред...“

Тайфата се развесели. Какво нещо е музиката, и при това пусната на момента и на място. Муцка си знаеше работата. Познаваше ни навичките. А сега чака да викнем по още едно грянто вино. И май позна...

Големината на тайфата бе променлива, в смисъл, че постоянно някой идваше, а друг си отиваше, но имаше едно постоянно число, числото осем. Вкусовете бяха най-различни като хранителни и музикални предпочитания. Основната тема обаче бе една, предстоящия съботен или неделен туристически излет.

Носеха се туристически карти справочници, фотографии направени от някой добър или не дотам добър фотограф. Коментарите бяха винаги оживени, придружени от леки, с интеллигентен нюанс спорове. Решенията за предстоящия излет се вземаха единодушно и се изпълняваха с ентузиазъм. Ще питате какви бяха членовете на тая тайфа? Ами, предимно самотни хора от двата пола, социално или не дотам социално осигурени, с минимални лични ангажименти и специално и силно влюбени в природата и туризма.

Ето и сега, виждам как Генчо се е навел към Галето и обяснява особеностите на прехода от Мальовица до хижа „Иван Вазов“. Липо пък напрегнато следи движението на устните на Росето. Той е полуглух и трудно произнася някои думи.

Катето пък се е втреничила в недопитата си чаша с чай и разсеяно тръска пепелта от почти изпушената цигара в пепелника рекламираш напитката „Кока Кола“.

Жоро е някак уморен и мълчалив. От време на време се включва в някой и друг разговор, но в останалото време мълчи. Има си грижа човече. Гледа болен баща на легло.

– Симо, все се канех да те питам. Имаш ли добър Интернет? – обърна се Генчо към мен. Имам записан един нов сайт за туристическа екипировка. Да мина някоя вечер да го видим. А и да ми покажеш как се работи с тоя Интернет, че само срамувам пред колегите.

– Нямах проблем! Само кажи кога и ще го направим. Но се иска да познавайваш английски. Как си с него?

– Хей това ми е кусура! Учил съм френски. Ще купя един речник и самоучител и го започвам.

– Сестра ти какво, научи ли италианския?

– Учеше го, но спря и сега мина на гръцки.

– Хайде бе! Да не става преводачка?

– Проблемът и е, че работата за Италия се блокира. Отвори се друга, за Гърция. Една фирма търси жени за гледане на болни. Кълве гръцкия та пушек се вдига. А ти? Не учиш ли някакъв език? – хвана ме неподготвен Генчо. Поусмихна се лукаво и присви очи.

– Стар съм за учене на езици вече, пък и за никъде не се каня да заминавам. – Как можеш да кажа че следя телевизионните курсове по испански. Щяха да ме скъсат от бъзик.

– Гръцкият е труден за българи! Опитах го, но се отказах. По ми допада френския. – подхвърли своето мнение по темата Галето. Аз без него съм като без ръце. Нали уча учениците на него? Това Химията, Математиката, всичко при нас е на френски. В някои отношения и Литературата ни е френска. Езикова гимназия, така е... На празника на гимназията, оня ден, звучаха песни само на Джо Дасен.

– Бонжур, мадам! Коман са ва? – завалено продума полуглухия Липо.

Галето се засмя весело и му каза нещо доста бързо на френски, при което той се опули и изчервя.

– Къде се буташ и ти по езиците бе човек? Има си хора и за езици... – пошегува се Тишо. Их хабе нихт ферщепен!

– Bravo! Бра-а-во! Изръкопляска Петьо! И Тишо проговори на чужди езици! Ти да не би от екскурзиите до Австрия? – Това пък бе слабото място на Тишо. Всички знаеха, че основното му занимание е прекарване

на стари автомобили от Германия и Австрия. Изчезне за около две седмици и след това събира тайфата за черпене. Явно падаха добри пари от тези негови екскурзии.

– А ме дзаноте са. Ке сплендидо ке ломбра. Ма нон ворей ке ту... – смеейки се добави Генчо. – Сега вече всички заръкопляскаха. В тая студена и мъглива февруарска вечер, непринуденото езиково настроение бе здраво обхванало тайфата.

Муцка, сякаш отгатнала момента, изчезна за момент и от тонколоната дрезгаво запя Адриано Челентано.

В тоя момент се чу хлипане. Искретото се бе заляла в сълзи. Настана тишина. Всички се обърнаха към нея. Галето стана от стола си, доближи момичето и го прегърна. Погали я по тъмните къдрици. Знаехме за какво плаче. Преди шест месеца изпратихме стария тартор на тайфата, Емо. Смъртта му стресира всички ни. Беше покосен от инфаркт и никой не успя да му помогне. Просто нямаше никой край него, когато се случи. Двамата с Искретото имаха силен и емоционален роман. Адриано Челентано бе любимият им певец. Когато се съберяхме в някоя планинска хижа от малкото му касетофонче все негови песни звучаха.

– Симо, как ще готвите тоя спанак дето си го купил? – обади се Катето. Тайфата се заслуша, защото кулинарните теми бяха нещо популярно при нашите сбирки. Ако някой не знае, ще поясня, че туризъм и кулинария вървят ръка за ръка.

Когато се направи туристическата софра, на тревистата поляна или на хижарска маса, настъпват най великите мигове за всички. Представете си една голяма покривка и трийсетина най различни специалитета разположени на нея. Всички са насядали в неправилен кръг и всеки започва да хвали своя специалитет. Идилия! Като ти се наложи да опиташ нещо, ставаш и отиваш до другия край на софрата, стискайки едноличната вилица или лъжица в ръка, протягаш се и опитваш, без при това да изпиваш никакво неудобство. Туристическата банда е една свободомислеща и доста отворена дружина, така че представете си ситуацията.

Аз, като отлично осведомен индивид в това отношение, започнах надълго и нашироко да обяснявам процедурата по готвенето на спанака. Все едно че аз щях го готвя. Всъщност щеше да го готви Мариянчето, но за да няма одумки трябваше да по фантазирам на готварска тема. Ако се случеше да сбъркаш нещо по описанието на пропорциите или технологията, ставаше шоуто. Ама какво да ви разправам. Трябва да сте на нашите сбирки за да разберете и усетите атмосферата.

– Най-напред се измива спанака, че може да има в него доста пясък.

– започнах колебливо.

– След това се нарязва на ситно и се поставя да ври в дълбока тенджерата с три пръста вода на дъното. Ама да не го сложите цял. Нарязва се на средно едри късове...

Тъкмо се бях увлякъл в обясненията когато входната врата се отвори и сред кълба от пара и мъгла се появи Ванчока. Видът му недвусмислено говореше за алкохолно почерпване. Беше се ухилил широко и с една завалеща се походка се запъти към нашия ъгъл. Всички знаеха, че е безработен. Намираще случайно работа, но в повечето време гладуваше. На туристическите походи тайфата го хранеше и затова присъствието му бе редовно. Беше ерген, обаче със собствен апартамент, който му бяха оставили родителите преди да се преселят в рая. Тежко и жестоко го друсаше мизерията. На такива хора както се казва всичко е простено. Ние го знаехме и бяхме готови да му простим малките случайни прегрешения.

– Платих! Платих бе, чувате ли? Платих! – смеейки се извика Ванчока.

– Какво си платил бе? С какво? – безцеремонно го засече Тишо.

– Платих на една за да ми направи свирка!

– Ти си ненормален! – процеди Росето. За такива неща хвали ли се човек бе?

– Сякох едни дърва на един. Взех двайсет лева, а после любов без презерватив!

– Те това е мъж! – тупна по масата с длан Петьо.

– Бъзика се! Познавам го! Тоя го е страх от жените! – усъмни се Тишо.

– Ти си ми най-добрия приятел! – отсече Ванчока залитна и прегърна Тишо. – Позна бе! Позна! Не съм бил с жена. Купих едно кило кръчмарско вино, половин кило пушени свински бузи и като му седнах... Напрасках се брат както не съм ял от две години. Олекна ми на душата и на главата... Е-е-е-й, Живот! Бре-е-й майка му стара, те това е живот! Да се наям един път и аз като хората!...

Тайфата някак гузно се умълча. Аз видях, че настроението се поляризира към социалната тема и побързах да платя и да се приготвя за тръгване. Просто не обичам да говоря за политика, нали разбирате. Когато някой заговори на тая тема се нервирам и се сещам и за собствено то си положение. Станах и навлякох шубата. Чантата със спанак ме чакеше окачена на закачалката.

– Къде тръгна бе Симо? – обърна се към мен Петьо. – Много рано

се оттегляш! Още не сме започнали същността на дискусиата. Не разбрахме, в неделя идваш ли до Пършевица или ще клинчиш? Вече пишем черни точки да знаеш, за оня дето отсъства.

– С вас съм бе, не е ли ясно? И ще сипя в една купа от спанака, за да го опитате. Но да си призная няма аз да го готвя. Мариянчето му е майстор на добрите манджи.

– Ха така! Браво! Обичам хората дето казват истината! – засмя се Росето. – Ами покани я и нея. Нищо няма да и стане от една разходка. Студовете вече свършиха. Само дето ще има доста кал, но тая кал може да си я хване и в градината. Хайде де...

– Тя не може да ходи по излети. Дюстабанлия е. Пък и има кокоши трън на дясната пета.

– Имам страхотна рецепта за лечение на кокоши трън. – уточни Тишо.

– Няма да стане! Познавам си аз човека. Не настоявайте! Аднос мучачос!

– Айде-е-е! Тоя пък проговори на испански! А лъже че му е минало времето за учене на езици. Да не му вярвате! Чувате ли? Да не му вярвате!...

Аз се усмихнах под мустак, навлякох плетените си черни ръкавици. Бях ги носил вече четвърта зима. Преждата беше почти изгнила. Една симпатична дупка се бе появила на левия ми палец. Не беше твърде голяма но достатъчна, че да ми напомни за моментния ми социален статус. Опипах я внимателно. Палецът ми се опита да се скрие вътре в ръкавицата, но не успя.

Махнах усмихнато на тайфата с ръка и излязох навън, където без много колебание, мигом ме обгърна студената февруарска мъгла.

КРАЙ

© 2005 Алекс Болдин

Източник: Авторът

Разпространява се при условията на лиценза „Криейтив Комънс – Признание –
Некомерсиално – Без производни“ версия 2.5 (CC-BY-NC-ND version 2.5)

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2924>]